'ఆటా' పోటీల్లో ఎంపికైన కథ

-తిమ్మన శ్యామ్‌సుందర్

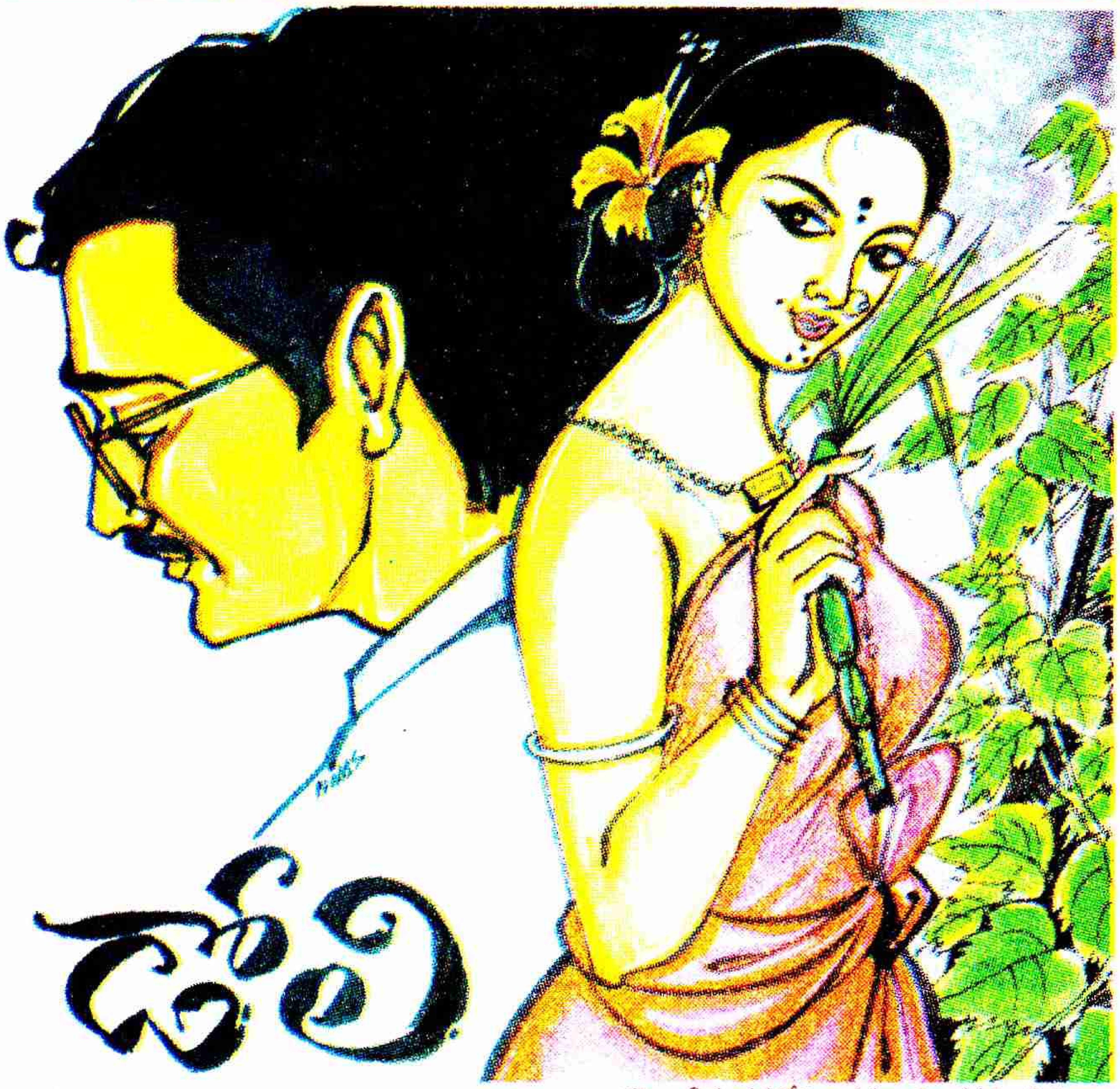

డోలి

పట్టపగలు చిమ్మచీకటెలా ఉంటుందో చూపిస్తామన్నట్లు ముసురుకుంటున్నాయి మబ్బులు. తమ రౌద్రానికి పరాకాష్ట ఈ అత్యవసర సమావేశమన్నట్లు ఆకాశమంతా హడావిడిగా పరుచుకుంటున్నాయి. కరిగిన మా విశ్వరూపాన్ని మరి కాసేపట్లో మీకు చూపిస్తామన్నట్లు మధ్యమధ్యలో ఉరిమి చూస్తున్నాయవి.

లాన్‌లో కూర్చుని టీ సిప్ చేస్తున్న శేఖర్ ''వర్షం పడేట్లుంది లోపలకి వచ్చెయ్యండి'' అన్న సునంద పిలుపుకి ఏమాత్రం స్పందించలేదు. ఇది పడే వర్షం కాదులే అన్నట్లు చూసాడామెవైపు.

''ఎన్నాళ్ళయ్యింది వర్షాన్ని చూసి?...'' అనుకున్నాడు.

ఒకప్పుడు కాలానికి అనుగుణంగా ఋతుపవనాలు వచ్చేవి. ఋతు పవనాలకు అనుగుణంగా కాలమూ నడిచేది. కాని నేడు మనుషుల్లాగా ఎవరిదారి వారిదే అన్నట్లు వాటి దారీ వాటిదే అయ్యింది. భూగర్భ జలాలు అడుగంటిన లోకంలోకి వచ్చి నేను మాత్రం ఏం చెయ్యనంటూ గర్భస్థ శిశువుకూడా మొండికేస్తున్నాడు. అందుకేనేమో వాడు నార్మల్‌గా బైటికి రాడని సిజేరియన్ల ద్వారా బలవంతంగా బైటికి రప్పిస్తున్నారు.

''వర్షం కురిస్తే చిన్న పిల్లాడిలా తడుస్తూ ఆడుకోవాలనుంది. కాని ఇది ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ రాదు. ఒకవేళ వస్తే దాన్ని వీడియో షూట్ చేసి భద్రపరుచుకోవడం ఉత్తమం ఎందుకంటే వర్షమంటే ఇలా ఉంటుందని భావితరాలకు ఆ క్యాసెట్‌ని చూపించాల్సిన దౌర్భాగ్యపు పరిస్థితి వచ్చినా రావొచ్చు...'' అనుకుంటూ టీ కప్పుని టీపాయ్ మీద పెడుతుండగా ''కంగ్రాచులేషన్స్''అని వినపడ్డంతో తల తిప్పి చూసాడు.

చంద్రం. తన ప్రాణ స్నేహితుడు.

అతని అభినందనలోని అసహనాన్ని గమనించి ''అవార్డ్‌ని తిరస్కరించినందుకు కోపంగా ఉందా?'' అనడిగాడు చిన్నగా నవ్వుతూ.

''ఉండదా మరి? ఎంతో మంది ఫారెస్టాఫీసర్లుండగా ఆ జాతీయ అవార్డు నీకే రావడమంటే సామాన్యమైన విషయమనుకుంటున్నావా? దాన్నెందుకు కాదన్నావ్?'' కాస్త కటువుగా అడిగాడతను.

కుర్చీలోనుంచి లేచి, స్నేహితుడి భుజం మీద చెయ్యేసి నొక్కుతూ శేఖర్ ''ఉద్యోగ బాధ్యతను అత్యుత్తమంగా నిర్వహించినందుకు ప్రభుత్వం నాకీ అవార్డుని ప్రకటించుండొచ్చు. కానీ నా బాధ్యత వెనక నా స్వార్థముంది. అంతకుమించి ఓ అద్భుతమైన ప్రేమ కావ్యముంది...''

తనకత్యంత ప్రీతిపాత్రమైన ఆ లాన్‌లోకి మొక్కల సాక్షిగా ఆ అవార్డుకి కారణమైన నేపథ్యం మరోమారు అతనిముందు సాక్షాత్కరించింది.

★★★

''జాగర్త దొరా! సూసి అడుగెయ్యండి. అడవి బోయినా రాళ్ళూ, మోళ్ళూ కాళ్ళని నమిలేత్తయ్!...''

పసిపిల్లాడి చేతులు పట్టుకుని కొత్తగా అడుగులు నేర్పిస్తున్నట్లు శేఖర్ చేతిని గట్టిగా పట్టుకుని ఎదురుదెబ్బలు తగలకుండా ఎంతో జాగ్రత్తగా తీసుకెళ్తూ అన్నాడు భూమయ్య ఆ అడవిలో.

ఫారెస్ట్ డిపార్ట్‌మెంట్‌లో చేరాక అతనికిది మూడో ట్రాన్స్‌ఫర్. గతంలో పనిచేసిన రెండుచోట్లా అతను ఇటువంటి ఇబ్బంది పడలేదు. ఎంత దూరం నడిచినా రాళ్ళు, గుట్టలు తప్ప కనుచూపుమేరలో ఒక్క చెట్టుకూడా కనిపించకపోవడంతో ''చెట్టూపుట్టా లేని ఈ అడవికి నేను అధికారినా?'' అనుకున్నాడు విస్మయంగా.

''అసలిది అడవేనా?...'' మనసులో అనుకోబోయి పైకే అనేసాడు.

''ఔ! నరికేత్తే అడివిబోద్ది, కొండలూ కరుగుతయ్. అంది నట్టుకి అందరూ పంచకుంద్రు. ఎవుడికి దొరికిందాడు ఎల్ల మార్చుకుంటే ఏమ్మిగిలేను?...'' అన్న భూమయ్య ప్రతిస్పందనలోని ఆవేదనను వెంటనే గ్రహించాడు శేఖర్.

మరో నాలుగడుగులేసాక దగ్గర్లో ఉన్న పొదలో శబ్దం రావడంతో ఉలిక్కిపడి ''ఈ అడవిలో క్రూర మృగాలేమైనా ఉన్నాయా?'' అనడిగాడు.

ఫెళ్ళున నవ్వాడు భూమయ్య.

''భలే అడిగిండ్రు. అడివే లేందే జీవాలేడుండేను?...'' అని చేతి కర్రతో పొదలో కదిలించి చూసాడు.

తన జీవితంలో అంతకు ముందెన్నడూ సంభవించని ఓ అద్భుత సంఘటనకు అది శ్రీకారం చుడుతుందని ఏమాత్రం ఊహించని శేఖర్ చేష్టలుడిగి నిలుచుండిపోయాడు పొదలోనుండి బైటికొచ్చిన ఆ మెరుపుతీగను చూసి.

''ఓసి డోలీ! నువ్వటే? ఏం సేత్తున్నావీడ?...'' భూమయ్య అడిగాడామెని.

''పరిగేర్తండా మావా? ఈయనోరు?'' అనడిగింది శేఖర్‌కేసి చూస్తూ.

ఆ ఒక్క చూపుకే తననితాను మరచిపోయాడు శేఖర్. ''ఓ సృష్టికర్తా! అద్భుత లావణ్యవతిని సృష్టించి ఆమె అందాన్ని ఇలా అడవి కాచిన వెన్నెల కమ్మని శపించావా? నీ సృష్టిని చూసి నీకే కన్నుకుట్టిందటయ్యా?'' అని కసిదీరా తిట్టుకున్నాడు విధాతని.

''కూనది మా గూడెమే దొరా! నాగన్న కూతురు. పేరు డోలి!...''

విరబుచ్చిన గంధపు చెట్టులాంటి ఆమె కళ్ళముందు కదలాడుతుంటే ఆ రాత్రి నిద్రపట్టలేదు శేఖర్‌కి.

ఆ రాత్రే కాదు అలా ఎన్నో రాత్రులు డోలికి దగ్గరవ్వడమెలా అని ఆలోచిస్తూ నిద్రని దూరంచేసుకుంటూ గడిపాడు.

కొత్త ఫారెస్ట్ ఆఫీసర్‌గా ఛార్జ్ తీసుకున్నా విధులు నిర్వహించేందుకు మనసు సిద్ధపడకపోతుండడంతో డోలీని మరోసారి చూస్తే తప్ప మనసు తిరిగి స్వాధీనంలోకి రాదని భూమయ్యని తోడు తీసుకుని గూడేనికి బయల్దేరాడు.

ఎంతో సాదరంగా ఆహ్వానించాడు నాగన్న అతన్ని చూడగానే.

అతిథి మర్యాదగా పుట్టతేనె పట్టుకొచ్చిన డోలి అమృతాన్ని అందించేందుకు సాక్షాత్కరించిన జగన్మోహినిలా కన్పించిందతనికి.

అడవి తేనె తనకి కొత్త కాకపోయినా ఈసారి మాత్రం దాన్లో కొత్త రుచిని ఆస్వాదించాడతను.

గూడెంలో అందరి పేర్లడిగి తెలుసుకున్నాడు. వాటిని తన డైరీలో రాసుకున్నాడు.

''దొరా తమరి పేరు కూడా సెబితే... గోడల మీద ఎట్టాగూ రాసుకోలేం. కనీసం గుండెల్లోనైనా పెట్టుకుందామని...'' అంటూ తన పేరడిగిన నాగన్న వంక ఆశ్చర్యంగా చూసి ''పేరు రాసుకోడానికి అభ్యంతరమేముంది?'' అనడిగాడు.

''రాయటం మాలో ఒక్కడికైనా సేతైతే కదా?...'' అని భూమయ్య వెంటనే బదులివ్వడంతో తన ఉద్యోగ బాధ్యతకంటే కూడా అతి ముఖ్యమైన కర్తవ్యం సాక్షాత్కరించిందతనికి. ''అడవి నిర్లక్ష్యానికి గురయ్యింది. ఆదివాసీలు కూడానా...?''

ఆ సాయంత్రమే ఆ ఆదివాసీలకు తన ఆఫీసే అక్షరాలయం అయ్యింది.

***

అక్షరాలు పదాలుగా పరిగెత్తాయి. పదాలు వాక్యాలై నాట్యాలు చేసాయి. తరాల తరబడి అడవే లోకంగా బ్రతుకులీడ్చిన జనానికి అక్షరాలే ఆత్మబంధువులయ్యాయి.

నాలుగు నెలల్లోనే గూడెంలో చెప్పలేనంత మార్పు. తనో ఫారెస్ట్ ఆఫీసర్‌నే విషయమే మరిచిపోయి వాళ్ళకో ఆదర్శప్రాయుడైన అధ్యాపకుడయ్యాడు.

మిగిలిన గూడేల్లో కూడా చైతన్యం రావడంతో "ఈ అవకాశం రావడం నా అదృష్టంగా భావిస్తున్నాను!" అన్నాడు తనని చూడ్డానికొచ్చిన తన స్నేహితుడు చంద్రంతో ఓరోజు సాయంత్రం.

అక్షరాలతో ప్రతిధ్వనిస్తున్న ఆ వాతావరణంలో అనిర్వచనీయమైన అనుభూతికి గురైన చంద్రం "దొరా!" అంటూ శేఖర్ దగ్గర సెలవు తీసుకోడానికొచ్చిన డోలీ సౌందర్యానికి అత్యంత ఆశ్చర్యచకితుడయ్యాడు.

ఆ రాత్రి పండు వెన్నెల్లో పక్కలు పరుచుకున్నాక "ఈ మనుషుల్లో మంచి మార్పే తీసుకొస్తున్నావు. సంతోషించదగ్గ విషయమే. అమ్మ ఇంట్లో కూడా మార్పుకావాలంటోంది. అందుకే నన్నిక్కడికి పంపించింది..."అన్నాడు అసలు విషయం బైటపెడుతూ చంద్రం.

"ఇంట్లో మార్పంటే నా పెళ్ళి గురించేగా? మరి కొన్నాళ్ళు ఆగుదామనుకుంటున్నాను..." అన్నాడు శేఖర్ తల క్రింద దిండు సర్దుకుంటూ.

"ఏం?..."

"మనసులో ఏమీ దాచుకోకుండా చెప్పమంటావా?..."

"నీ మనసులో ఆ పిల్లే ఉంది కదూ?..." డోలిని గుర్తుతెచ్చుకుంటూ అన్నాడు చంద్రం.

తన అంతరంగాన్ని తన మిత్రుడు తడుముకోకుండా బైటపెట్టడంతో నిండు జాబిల్లి సైతం ముచ్చటపడేలా సిగ్గుపడుతూ తలూపాడు శేఖర్ ఔనంటూ.

వెంటనే "కంగ్రాచులేషన్స్"అంటూ శేఖర్‌ని అభినందించిన చంద్రం "కానీ ఆ అమ్మాయిని అలా అంతంత పెద్ద పెద్ద పూసల దండలతో, గాజు సైజున్న ముక్కు పుడకతో, ఆ డ్రస్సు చూసి అమ్మ కంగారు పడుతుందేమో?..." అంటూ తన సందేహాన్ని వ్యక్తం చేసాడు.

దానికి చిన్నగా నవ్వుతూ శేఖర్ "అమ్మ కదా. అడ్జస్ట్ అయిపోతుంది" అంటూ ఎంతో నమ్మకంగా బదులివ్వడంతో "లక్కీ ఫెలో" అంటూ తన మిత్రుణ్ణి మనసులోనే మరోమారు అభినందించి నిద్రకుపక్రమించాడు చంద్రం.

***

"నా మాటిను దొరా! ఈ అచ్చరం ముక్కలు నాకొద్దు. పొట్టలో పామైనా మెలికలు తిరిగిద్దేమోగానీ ఈ నాలిక తిరక్కపోయె. ఏం సదువూ?..." పలకా బలపం ప్రక్కన పెడుతూ లేచి నిలబడ్డాడు భూమయ్య ఇంక నావల్ల కాదంటూ.

"అలా అంటే ఎలా భూమయ్యా? నీకంటే చిన్నది డోలీ చూడు ఎంత త్వరగా నేర్చేసుకుందో!..."అని శేఖర్ పలకాబలపాన్ని మళ్ళీ అతని చేతికందిస్తూ అనడంతో "ఔ! దాంతో ఎక్కళ్ళే!? దాని పట్టుదల నాకేడ? కూన బాస మార్చినవ్. ఏసమూ మార్చినవ్. మీరు దేముళ్ళు కూనని సివరిదాకా మార్చండి దొరా!..."అంటూ చేతులు పట్టుకున్నాడు ప్రాధేయపూర్వకంగా.

"ఏంటి భూమయ్య మామా, శేఖర్‌బాబు చేతులు పట్టుకుని మరీ బ్రతిమాలుతున్నావ్?" అంటూ అడిగింది అప్పుడే వచ్చిన డోలి.

శేఖర్ నవ్వుతూ "ఏంలేదు డోలీ! నీకు ఇంకా పెద్ద పెద్ద చదువులు చెప్పాలంటున్నాడు భూమయ్య"అనగా డోలీ వెంటనే "గూడెంలో నేనొక్కదాన్నే చదువుకుంటే సరిపోతుందా? అందరూ చదువుకోవాలి. నువ్వు పట్టుకోవాల్సింది శేఖర్‌బాబు చేతులు కాదు. పలకా బలపం..."అనగానే ఆమె సమయస్ఫూర్తికి అభినందించకుండా ఉండలేకపోయాడు శేఖర్.

"భూమయ్య చెప్పినట్లు డోలీలో ఇంతలోనే ఎంత మార్పు? ఫారెస్ట్‌లోనికి ప్రవేశించిన మొట్టమొదటిరోజున నేను చూసిన డోలీ, ఈమె ఒక్కరేనా?..."

గూడెం జనం ఇంకా పలకాబలపాలతోనే అవస్థపడుతూ ఉంటే ఆమె మాత్రం పెద్ద పెద్ద పుస్తకాలు చదివే స్థాయికి చేరుకోవడం అతన్ని ప్రతిరోజూ విస్మయానికి గురిచేస్తూనే ఉంది.

పుస్తకాల పురుగుగా మారిన ఆమె ఆరోజు పుస్తకాలు తెచ్చుకోకపోవడంతో కారణం అడిగాడు.

"ఏంలేదు బాబూ!" అంటూ తనకిష్టమైన సంపంగి చెట్టువైపు నడవడంతో తను కూడా ఆమెననుసరించి, ఆమె ముభావంగా ఉండడంతో "నాకు చెప్పకూడనిదైతే నీకు బాగా కావలసిన వారికెవరికైనా చెప్పు. దానివల్ల కొంత ఉపశమనం దొరుకుతుంది..."అన్నాడు ఓ సంపంగి పువ్వును తుంచి ఆమె చేతిలో పెడుతూ.

పువ్వు తలలో పెట్టుకుంటూ ఆమె "నాకు మీకంటే కావలసిన వారెవరున్నారు బాబూ?..." అతని మనసు సంతోషంతో ఉప్పొంగిపోయింది. ఎన్నాళ్ళుగానో ఆమెపట్ల మనసులో గూడుకట్టుకున్న ప్రేమ భావనని ఆమెముందు పరచడానికి ఇదే తగిన తరుణం అనిపించింది.

దాన్నే ప్రోత్సాహంగా తీసుకుని "వాస్తవానికి ఈరోజు నేనే నిన్నో కోరిక కోరదామనుకున్నాను డోలీ..." అన్నాడు.

దానికి ఆమె వెంటనే స్పందిస్తూ "ఈ అడవి మనిషిని అడగడమేంటి బాబూ, శాసించండి చాలు!" అంది.

"నేను నిన్ను ఏనాడూ శాసించదలుచుకోలేదు డోలీ! నీనుంచి పాజిటివ్ రెస్పాన్స్ వస్తే చాలు. ఐతే అది నీ ముభావానికి కారణాన్ని చెప్పిన తరువాతే..."అని పట్టిడి తేవడంతో చిన్ననాటినుంచి తనని వెంటాడుతున్న మనోవేదనని మొట్టమొదటిసారిగా అతని ముందుంచడానికి పెదవులు విప్పిందామె.

"నా చిన్నప్పుడు ఈ ప్రాంతమంతా పెద్దపెద్ద వృక్షాలతో ఎంతో దట్టంగా అలముకొని ఉండేది. మా వ్యవసాయమూ బాగా జరిగేది. ఐతే కాలక్రమేణా ఏం జరిగిందో తెలీదుగానీ చెట్లు తరిగిపోసాగాయి. ఏమయ్యిందయ్యా? ఎందుకిలా జరుగుతుందని మా అయ్యనడిగితే అదంతేలే అని చెప్పేసి ఊరుకున్నాడు గానీ, ఆ దురదృష్టాన్ని మాత్రం ఆపలేకపోయ్యాడు. నా చిన్నతనంలో ప్రతియేటా ఈ అడవిలో పెద్ద జాతర జరిగేది. అన్ని గూడేల వాళ్ళం ఆ ఉత్సవంలో పాలుపంచుకునేవాళ్ళం. కానీ కాలక్రమేణా ఆ ఆనందం కూడా మాకు దూరమయ్యింది. దానిక్కారణం కరువు అని చెప్పేవారేగానీ అదెందుకొచ్చిందో అర్థమయ్యేది కాదు..."

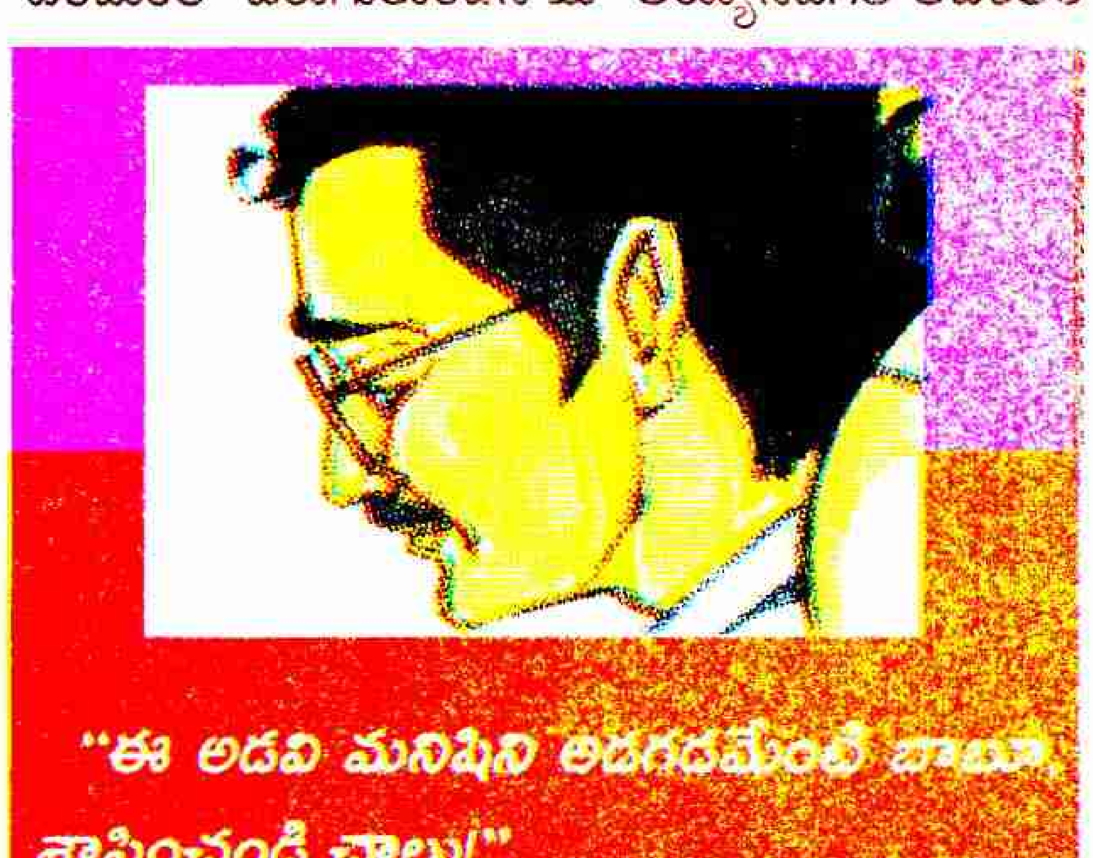

"ఈ అడవి మనిషిని అడగడమేంటి బాబూ, శాసించండి చాలు!"

"నేను నిన్ను ఏనాడూ శాసించదలుచుకోలేదు డోలీ! నీనుంచి పాజిటివ్ రెస్పాన్స్ వస్తే చాలు. ఐతే అది నీ ముభావానికి కారణాన్ని చెప్పిన తరువాతే..."

డోలీ మాటల్లోని మనోవేదనని అర్థంచేసుకోడానికి ప్రయత్నించసాగాడు శేఖర్.

"మీ దగ్గర నేర్చుకున్న విజ్ఞానం ద్వారా ఆ కరువుకి కారణం వర్షాలు కురవకపోవడం వల్లేననీ, ఆ వర్షాలు కురవకపోవడానికి కారణం చెట్ల నరికివేతేనని తెలిసింది. పుల్లలేరుకోవడం తప్ప పర్యావరణమంటే తెలీని నాకు ఈమాత్రం విజ్ఞానం పెంచుకునేట్లు చేసారు. అలాగే అమాయకులైన ఈ అడవి ప్రజల బ్రతుకులూ బాగుచెయ్యగలరని..."

అబ్బురపడ్డాడు శేఖర్ ఆమె ఆలోచనా విధానానికి. ఆ ఆలోచన తనకి రానందుకు సిగ్గుపడ్డాడు కూడా.

ఒక ఫారెస్ట్ ఆఫీసర్‌గా తను నిర్వర్తించాల్సిన బాధ్యతను ఒక అడవి పిల్ల ద్వారా, అదికూడా తన దగ్గర నేర్చుకున్న విజ్ఞానం ద్వారా తెలుసుకోవలసి రావడం అతన్నెంతో ఆశ్చర్యానికి గురిచేసింది.

ఆమె తరువాతి మాటలేంటో గ్రహించడంతో వెంటనే "నువ్వింకేం చెప్పనవసరం లేదు. నాకంతా అర్థమయ్యింది. నీకిప్పుడే మాటిస్తున్నాను. మోడువారిన ఈ ప్రాంతాన్ని మళ్ళీ దట్టమైన అరణ్యంగా తీర్చిదిద్దుతాను. ఒక ఫారెస్ట్ ఆఫీసర్‌గా కాదు, ఒక మానవతా వాదిగా మీ గత వైభవాన్ని తీసుకొస్తాను..."అంటూ ఎంతో ఉద్వేగంతో ఆమె చేతిలో చెయ్యేసి, అది తన ప్రేమ పరీక్షగా భావించి వెనుదిరిగాడు శేఖర్.

లక్ష్యంకేసి సూటిగా దూసుకుపోతున్న అతనికేసి ఎంతో ఆరాధనగా చూస్తూ ఉండిపోయింది డోలి.

***

తొలి వసంతం ఆ అడవికి రావడం అదే మొదటిసారన్నట్టు కోకిల రావాలు కొత్త అర్థాన్నిస్తూ సందడి చేస్తున్నాయి. రాత్రంతా కురిసి అలసిపోయిన వర్షపు ఆఖరి బొట్లు నిశ్శబ్దంగా ఆకులమీద నుంచి జారి నేలను ఆలింగనం చేసుకుంటున్నాయి. అన్ని ఋతువులూ కూడబలుక్కుని విహార యాత్రకొచ్చినట్లు వింత సొగసులతో ఆ అటవీ ప్రాంతం కళకళలాడుతోంది. మిట్టమధ్యాహ్నమైనా ఆ అడవి నేలని తాకలేక సూర్యకిరణాలు బిక్కమొహాలేస్తున్నాయి. నీలాకాశాన్ని అందుకునే రోజు మరెంత దూరంలోనో లేదన్నట్టు నిట్టనిలువుగా ఎదిగిన చెట్లతో భూతల స్వర్గంలా ఉన్న ఆ నేలమీద పరుచుకున్న ఎండుటాకుల మీద అడుగులేస్తూ చంద్రం....

"ప్రేమలో ప్రాణాలు కోల్పోయిన వారి గురించి విన్నాను గానీ, ప్రేమ నలుగురికి ప్రాణం పోయడాన్ని ఇప్పుడే చూస్తున్నాను. గతంలో నేను మొట్టమొదటిసారి వచ్చినప్పుడు ఇక్కడ చెట్టుకాదు కదా, కనీసం గడ్డిపరక కూడా లేదు. కానీ నేడు కాలి బాట వేసుకోడానిక్కూడా సాధ్యం కాని రీతిలో దట్టమైన వృక్షాలతో దీన్ని నిండిపోయేట్లు చేసావ్. యూ ఆర్ రియల్లీ గ్రేట్!-" అంటూ శేఖర్ భుజం తడుతూ అన్నాడు.

"నీ అభినందనలు చెందాల్సింది నాక్కాదు, డోలీకి..." అంటూ అతను ఆమె పట్ల మరింత అభిమానాన్ని ప్రకటించడంతో "ఐతే నీ పెళ్ళికి లైన్ క్లియరైనట్లేనా?..." అనడిగాడు తన కాళ్ళ ప్రక్కనుంచి ఛెంగున దూకిన కుందేలు పిల్లకేసి చూస్తూ.

(మిగతా 12వ పేజీలో)

(9వ పేజీ తరువాయి)

"ఒక సంకల్పంకోసం ఇన్నాళ్ళూ పెళ్ళి పోస్ట్‌పోన్ చేస్కుంటూ వచ్చాను. డోలీ కోరుకున్న సంపదని ఇన్నాళ్ళకి వాళ్ళకి అందించగలిగాను కాబట్టి త్వరలోనే ఆమె దగ్గర ఆ ప్రస్తావన తీసుకొస్తాను... అంటుండగా "దొరబాబూ!..." అన్న పిలుపుకి అటు చూసాడు.

నాగన్న తన పరివారంతో వచ్చి "మీరీడున్నారా బాబూ? మీకోసం అడివంతా గాలించొత్తున్నా..." అన్నాడు అలసటగా కండువాతో మొహం తుడుచుకుంటూ.

అతని ప్రక్కన ఆధునిక నాగరికతకు సంకేతంలా నిలుచున్న డోలీని చూసి ఆశ్చర్యపోయాడు చంద్రం. పైగా ఆమె "బాగున్నారా చంద్రం బాబూ?..." అంటూ తనని పేరు పెట్టి మరీ పలకరించడంతో ఆమె జ్ఞాపకశక్తికి జోహార్లర్పించకుండా ఉండలేకపోయాడు.

కొండంత వెలుగుని కళ్ళల్లో నింపుకున్న నాగన్న "నీ దయవల్ల అడివి మారింది దొరా! మడుసులూ మారాం. జీవితంలో మళ్ళా వోనలు సూత్తాం అనుకోలా. కడుపు నిండా ఇంత ముద్ద తింటామనీ అనుకోలా. మీరొచ్చిన కాణ్ణుంచీ అన్ని అదృట్టాలూ మాకాడికే నడుత్తున్నాయ్. ఇక నడవాల్సింది ఎప్పుడో ఏళ్ళనాడు సేసుకున్న జాతర. వచ్చే పున్నమినాడే జాతర జరుపుకోవాలని అందరం ఓ మాట కొచ్చాం..." అనడంతో శేఖర్ గుండెలో కోటి కోయిల రాగాలు ఒకేసారి ప్రతిధ్వనించాయి.

"ఈరోజు కోసమేకదా ఇంతకాలం శ్రమించింది?..."

"జాతర రోజున అందరూ ఆనంద సంబరాన మునిగి తేలుతున్న సమయంలో డోలీని పెళ్ళి చేసుకోవాలనుకుంటున్నట్లు చెప్పెయ్యాలి..."

"అప్పుడు డోలి ఎంతలా ఆశ్చర్యపోతుందో? ఎంతగా సిగ్గుపడిపోతుందో??..."

"నా నోటినుంచి ఆ మాట వెలువడగానే ఆదివాసీలందరూ ఇంకెంత సంబరపడిపోతారో?..."

"మీరొస్తేనే మా జాతరకి అర్థం, పరమార్థం శేఖర్ బాబూ! ఈ జాతర మాకోసం చేసుకుంటున్నా మీవల్ల జరుపుకుంటున్నామని మాత్రం మరువొద్దు..." అన్న డోలీ అభ్యర్థనలో వేల వేల వసంతాలు సొంతం చేసుకున్నాడు శేఖర్.

★★★

పున్నమి వెన్నెల ముఖ్య అతిథిగా, కోట్లాది తారలు ఆహూతులుగా విచ్చేసినట్లు దేదీప్యమానంగా వెలిగిపోతుందాప్రాంతం. కొన్ని గూడేల జనాలు సంప్రదాయ గానాలు చేస్తుంటే మరి కొందరు విచిత్ర వేషధారణలతో, నృత్యాలతో గతంలో ఎన్నడూ పొందని ఆనందాన్ని సొంతం చేసుకుంటున్నారు.

తనకోసం ఏర్పాటుచేయబడ్డ ప్రత్యేకమైన ఆసనంలో కూర్చుని ఆ సంబరాల్ని ఎంతో ఆసక్తిగా తిలకిస్తున్నాడు శేఖర్. అతని ప్రక్కనే కూర్చుని ఆ వేడుకలను వివరించసాగాడు భూమయ్య.

"ఆ మూలకాడ ఒంటికాల్తో సిందు తొక్కుతున్నారు సూడండీ... దానర్థమేందంటే వోనలు బాగా పడి పంటలు ఇరగ్గాసినందుకు అమ్మోరికి సెప్పుకునే కృతగ్నతన్నమాట. ఈ రేయంతా అట్టా సిందుతొక్కుతూనే ఉంటారు వాళ్ళు. ఇదిగో... ఇటు సూడండి. నెత్తిమీద కుండలెత్తుకుని ఆడజన మెల్తుంది అమ్మోరికి నైవేద్దం పెట్టటానికి. ఆ నైవేద్దం ఎట్టా సేత్తారంటే...

అదేం తలకెక్కట్లేదు శేఖర్‌కి. అతని మది నిండా డోలీనే ఉండడంతో ఆమెకోసం వెంటాడుతున్న తన చూపులకి సర్దిచెప్పుకోలేకపోతున్నాడు. తన శరీరం తన అదుపు తప్పుతుండడంతో మరి ఆగలేక "డోలీ కనిపించదేం?..." అనడిగాడు కాస్తంత అసహనాన్ని ప్రదర్శిస్తూ.

"అదేంది బాబూ అట్టా అంటారు? ఇందాకాడోళ్ళతో అది కూడ కుండెత్తుకునెళ్ళింది సూళ్ళా?..." అని భూమయ్య అనడంతో బిత్తరపోయాడతను.

"ఔ! మొగానికి యేప పసరు రాసుకుందిగదా, గుర్తుపట్టుండరు..." అనగానే చంద్రం "డోలీ కూడా అందరిలాగా అలా పసరు రాసుకోవడమేంటి?" అనడిగాడు ఒకింత ఆశ్చర్యంగా.

దానికి భూమయ్య చిన్నగా నవ్వుతూ "కూన అచ్చరాలు నేర్చుకున్నంత మాత్రాన ఆశారం మారిపోద్దా?..."అనగానే తన తొందరపాటుకు నొచ్చుకున్నాడతను.

డోలీ కూడా అడవి జాతి స్త్రీలాగా వేషధారణ చేసుకుందని తెలిసి ఒకింత ఆశ్చర్యపడ్డా, ఆ స్త్రీలందరూ అమ్మోరికి

"నీ దయవల్ల అడివి మారింది దొరా! మడుసులూ మారాం. జీవితంలో మళ్ళా వోనలు సూత్తాం అనుకోలా. కడుపునిండా ఇంత ముద్ద తింటామనీ అనుకోలా. మీరొచ్చిన కాణ్ణుంచీ అన్ని అదృట్టాలూ మాకాడికే నడుత్తున్నాయ్. ఇక నడవాల్సింది ఎప్పడో ఏళ్ళనాడు సేసుకున్న జాతర. వచ్చే పున్నమినాడే జాతర జరుపుకోవాలని అందరం ఓ మాటకొచ్చాం..."

నైవేద్యం పెట్టి తిరిగొస్తుండడంతో ఆమెను గుర్తుపట్టడం కోసం ఆతృతగా దృష్టిసారించాడు శేఖర్.

ఈసారి మగాళ్ళు కూడా నెత్తిన కుండల్తో చిందేసుకుంటూ వచ్చి, ఆడ వాళ్ళని కలవడాన్ని, నాగన్న గొంతెత్తి పెద్దగా ఏదో అనగానే ఆడా, మగా తమ నెత్తిమీది కుండల్ని ఒకరికొకరు మార్చుకోవడాన్ని ఎంతో ఆసక్తిగా తిలకించాడతను. వెంటనే మ్రోగిన డప్పు శబ్దంతో ఆడామగా కలిసి వేసిన చిందులో ఏదో విశేషత కనిపించిందతనికి.

ఆ కార్యక్రమం ముగిసిన వెంటనే నాగన్న శేఖర్ దగ్గర కొచ్చి నిలబడి మళ్ళీ గట్టిగా కేకేసి, అందర్నీ దగ్గరకి రమ్మనడంతో ఈసారి జట్లుజట్లుగా వచ్చి నిలబడ్డారు వాళ్ళందరూ.

దగ్గరగా వచ్చిన వాళ్ళని శేఖర్‌కి పరిచయం చేస్తూ నాగన్న "ఈడు బక్కోడు ఈడి పెళ్ళం రంగి, ఈడు పోలిగాడు ఈడి పెళ్ళం వొరాలు, ఇదిగో దొరా! ఈడ్ని గుర్తుపట్టావా? పోలిగాడు. మీకు పాలు పోసేవాడు..."

ముఖానికి పసరు రాసుకుని ఒళ్ళంతా రంగులు పూసుకున్న అతన్ని గుర్తుపట్టడం సాధ్యంకాలేదు శేఖర్‌కి.

"ఈడేమో సూరీడు ఇది సీతాలు, ఈడు గారయ్య ఈడి పక్కనుంది సీతాలు, ఈడు రాందాసు ఇది డోలి, ఈడు ఆశయ్య..." అని చెప్పుకుంటూ పోతుండగా "డోలీ"అని వినపడ్డంతో శేఖర్ "ఆగాగు!" అంటూ డోలీ వంక చూసి ఆశ్చర్యపోయాడు.

"మన డోలీనేనా?..." మరింత ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు ఆమె వేషధారణ చూసి.

"ఔ దొరా! నా బిడ్డే. సివరికి డోలీనే గుర్తుపట్టలేకపొయ్యారే?..." అని చిన్నగా నవ్వి "దీన్ని మనువాడినోడు రాందాసు" అనడంతో బిత్తరపోయాడు శేఖర్.

"మనువాడ్డమేంటి?..." అనడిగాడు వెంటనే కంగారుగా.

"అదే దొరా! ముందు ఆడోళ్ళ నెత్తిమీద కుండల్ని మొగోళ్ళు మార్చుకున్నారా? ఆ తరవాత మొగోళ్ళ కుండల్ని ఆడోళ్ళు మార్చుకున్నారా? అట్టా మార్చేసుకుంటే మనువైపోయినట్టే..."

నెత్తిన పిడుగుపడ్డట్టు అదిరిపడ్డాడు శేఖర్ ఒక్కసారిగా.

నీలాకాశానికి ఎదిగిన తన ఆశలమీద నీళ్ళు చల్లినట్లవ్వడంతో తీవ్ర ప్రకంపనకు గురయ్యాడు. పచ్చని చెట్టు ఫలాలు అందుకునే సమయంలో ఆ చెట్టు మాడి మసైపోయినంత బాధపడ్డాడు. ఎవరికోసమైతే తను ఇన్ని సంవత్సరాలుగా ఈ మహాకార్యం నిర్వహించాడో, ఏమాశించి తన సంకల్ప ఫలాలు నలుగురికీ అందాలని ఆరాటపడ్డాడో ఆ ఆశయం మరొకరి సొత్తు కావడంతో నీరుగారిపోయాడు.

అంతకంటే ముఖ్యంగా నాగరికత తన దగ్గర నేర్చుకున్నా, తమ సంప్రదాయానికీ ఆమె విలువివ్వడం ఎంతో సంభ్రమానికి గురిచేసిందతన్ని.

దుఃఖంతో గొంతు పూడుకుపోగా "డోలీకి పెళ్ళని నాకు ముందుగా ఎందుకు చెప్పలేదు నాగన్నా?..." అనడిగాడు.

"మా ఆశారం సెప్పనియ్యదు బాబూ! ఎవురికి నచ్చినోళ్ళని ఆళ్ళు సేస్కోడమే మా ఆశారం..."అన్న అతని సమాధానంతో తాను ఇక అక్కడ ఒక్క క్షణమున్నా తన మనసుపై అది చూపించే ప్రభావాన్ని తట్టుకోలేనని భావించి లేచాడు.

చివరిచూపుగా డోలీ వంక చూసాడు.

తను మొట్టమొదటిసారి చూసినప్పుడు ఎలా ఉందో అంతే నిర్మలంగా ఉందామె వదనం.

ఎంత చదువుకున్నా తమ గూడెం మనిషినే చేసుకోవాల్సొచ్చిందే అన్న అపరాధ భావనేం కన్పించలేదామెలో.

నిండు ముత్తయిదువలా మరింత శోభతో కొత్త చిగురులూ కళకళ లాడుతుందామె.

"అడవినుంచి బహుమతిగా నిన్ను మా ఇంటికి తీసుకెళ్దామనుకున్నాను డోలీ! కానీ నీ జ్ఞాపకాలను మాత్రమే తీసుకెళ్ళగలుగుతున్నాను. గాడ్ బ్లెస్ యూ!..."అన్నాననే అనుకుని అడుగులేసాడు.

వీడ్కోలు పలుకుతూ అతనితోపాటు అడుగులేసింది నిండు జాబిల్లి వెన్నెల.

★★★

"ప్రతిఫలాన్ని ఆశించి సాధించిన లక్ష్యానికి ప్రశంసలా? నిష్కల్మషమైన ప్రేమను ఆశించి నేనా మహాయజ్ఞాన్ని నిర్వహించాను తప్ప బాధ్యతగా కాదు. అటువంటప్పుడు నేనా అవార్డుని తీసుకోవడం న్యాయమేనా? నువ్వే చెప్పు..." అన్నాడు గతంలో నుంచి బైటికొస్తూ శేఖర్.

"అది ప్రేమ చిహ్నమేగానీ నా కర్తవ్యానికి కార్యరూపం కాదు. ఆమె పట్ల నా ప్రేమ నా లక్ష్యాన్ని నిర్దేశించింది. ఆమె నాకు అనిర్వచనీయమైన స్ఫూర్తినిచ్చింది. నిజానికి ఆ అవార్డు దక్కాల్సింది ఆమెకే గానీ నాకు కాదు..." అన్న మిత్రుడి నిజాయితీకి "హేట్సాఫ్" అనకుండా ఉండలేకపొయ్యాడు చంద్రం.

"నిస్వార్థంగా చేసే సేవే నిజమైన సేవ!..." అంటూ మొక్కలకి నీళ్ళు పొయ్యడానికి ఉద్యుక్తుడైన శేఖరంత ఉత్తమంగా తాము కూడా ఎదగాలని ఆశిస్తూ ఆ లాన్‌లోని ప్రతి మొక్క ఎంతో ఆప్యాయంగా అతన్ని ఆశీర్వదిస్తున్నట్లనిపించిందతనికి, అవి చిరుగాలికి లయబద్ధంగా చేస్తున్న కదలికలు చూసి.

★